

## Türkiye'de Çağdaş Yaşam Biçimine Sahip Olmak ve ADD Şubelerinin Toplumsal Yaşama Etkisi Üzerine

İçeriği Yazan: [Ozan ÖRMECİ](#) [1] Zaman: Çar, 08/12/2010 - 00:01

**Yazar Adı:** Ozan ÖMERÇİ



Prof. Dr. Binnaz Toprak yönetimindeki bir kurulun 12 Anadolu kenti ve İstanbul'un Sultanbeyli ile Bağcılar semtlerinde 401 kişi ile görüşerek yaptığı "Türkiye'de Farklı Olmak" araştırması, ilginç konusu ve bulgularıyla uzun bir süredir tartışma konusu olmaya devam ediyor. Her ne kadar dini duyguları olduğu gibi, bilimi de siyasal emellerine alet etmeyi kendilerinde hak görenler

bu araştırmaya burun kıvrırsa ve araştırmancının Açık Toplum Enstitüsü tarafından finanse edilmesi kuşku ve üzüntü yaratsa da, araştırma sağlam metodolojisi ve Türkiye'nin toplumsal yaşamına ve Atatürkçü Düşünce Derneği şubelerinin işlevlerine ilişkin son derece önemli tespitleriyle okunmayı ve tartışılmayı hak ediyor.<?xml:namespace prefix = o />

Türkiye'nin son yıllarda yaşadığı ve siyasal iktidar tarafından planlı bir biçimde gerçekleştirilen muhafazakâr-İslami dönüşümün toplumsal yaşama etkisini konu alan araştırma, kısaca özetlemek gerekirse farklı din, mezhep, inanç ve yaşam biçimi sahiplerine özellikle Anadolu kentlerinde baskının arttığı sonucuna ulaşıyordu. Prof. Dr. Şerif Mardin'in "mahalle baskısı" olarak adlandırdığı bu konu üzerine medyada uzun tartışmalar yapıldı ve sorunun haklılığı tüm kesimlerce kısmen de olsa kabul edildi. Ancak siyasal iktidarın bu konuda bunca tartışmanın üzerine dahi hiçbir somut adım atmaması, birçok kişide araştırmancının ulaştığı sonuçların en azından iktidar tarafından o kadar da olumsuz algılanmadığı düşüncesini uyandırdı. Araştırma sonucu karşımıza çıkan en önemli bulgulardan birisi de; son yıllarda uygulanan sistematik baskı ve psikolojik savaş taktikleri nedeniyle insanların adeta bir suçmuş gibi algılamaya ve korkmaya başladığı Atatürkçülük veya Kemalizm ideolojisini sahiplenen en önemli kurum durumundaki Atatürkçü Düşünce Derneği şubelerinin, siyasal-ideolojik özelliklerinin yanı sıra medeni ve çağdaş bir yaşamın gerektirdiği toplumsal kültürel koşulların oluşmasında da rol oynadığının ortaya çıkmasıydı. Siyasal görüşleri birbirinden oldukça farklı olmasına ya da henüz siyasal bilinçleri oluşmamasına karşın, çeşitli sebeplerle (Alevi olmaları, Kürt kökenli olmaları, uzun saçlı ya da küpeli olmaları vs.) Atatürkçü Düşünce Derneği şubelerine giden gençler yapılan derinlikli röportajlarda, şehirde gördükleri baskılar ve özellikle İslami kesimden aldıkları tehditler sonrası ADD şubelerini adeta birer "kurtarılmış bölge" olarak gördüklerini samimiyetle ifade ediyorlardı. ADD şubeleri; gençler ve baskıya maruz kalan vatandaşlarımız için aynı zamanda kadın ve erkeğin tüm çağdaş ülkelerde olduğu gibi bir arada bulunabileceği, insanların zevklerine uygun bir şekilde giyinebilecekleri ve özgürce davranabilecekleri bir siyasal okul ve adeta Frankfurt Okulu'nun ünlü düşünürü Jürgen Habermas'ın "burjuva kamusal alanı" kavramına benzeyecek şekilde bir özgür tartışma platformuydu. Yani ADD şubeleri Atatürkçü bilinç yaratmalarının yanı sıra, çağdaş yaşam ve demokratik kültürün Anadolu coğrafyasından silinmemesi adına da çok önemli bir işlev görüyordu.

Elbette bu sonuçları inceledikten sonrasında ADD şubelerinin işlevleri üzerine daha iyi düşünme fırsatı bulan ben, dernek başkanı değerli eğitmen Ercan Uzun'un daveti üzerine Uşak Atatürkçü Düşünce Derneği'ne kayıt oldum ve kısa bir süre önce gerçekleşen seçimlerde yönetim kuruluna da girerek derneğin çalışmalarına aktif olarak katıldım. Derneğe düzenli olarak gidip gelmeye başladıktan sonra yaptığım gözlemler, her ne kadar Uşak şehri araştırmaya konu olan birçok Anadolu şehrinden çağdaş yaşam anlamında çok daha şanslı olsa da, Prof. Dr. Binnaz Toprak ve ekibinin bulgularını

doğrular nitelikteydi. Uşak gibi birkaç yüz bin kişinin yaşadığı çok da küçük sayılmaması gereken ve Batı Anadolu'da yer alan bir şehirde dahi son yıllarda farklı yaşam biçimleri ve kimlikler üzerine giderek artan baskılar sonucu ADD şubesi her kesimden insanın buluşup özgürce tartışabildikleri bir sığınak haline gelmişti. Şehirde neredeyse hiçbir kültürel faaliyet gerçekleşmezken, ADD sayesinde şehre senede 3-4 tiyatro oyunu gelmekte, konserler, paneller, konferanslar, gençlik şölenleri, toplantılar, çalıştaylar düzenlenmekte ve daha önemlisi gençlerin dünyanın her yerinde olduğu gibi kadın-erkek birbirinden ayrılmadan beraber hareket edebilmeleri sağlanmaktaydı. Buna ek olarak dernek üyelerinin çıkardığı "Çağdaş Kürsü" adlı dergi de, şehrin kültürel-politik yaşamına önemli bir katkı olarak dikkat çekiyordu.

Sonuç olarak Prof. Dr. Toprak'ın araştırması ve şahsi gözlemlerim sonucunda vardığım nokta; siyasal iktidarın çeşitli uygulamaları nedeniyle bugün 1970'lerin çok daha gerisinde sosyal-kültürel hayatları bulunan ve Dubai modeli örneğine uygun olarak sadece abdestli kapitalizme göre düzenlenmiş büyük mağazalardan ve tüketim kültüründen ibaret bırakılmaya çalışılan Anadolu kentlerinde ADD şubelerinin çağdaş yaşamın korunması ve demokrasi kültürünün yayılması adına işlev gören ve yurtiçi ve yurtdışında demokratik rejimi savunduklarını iddia edenlerce mutlaka desteklenmesi gereken kurumlar olduğu yönündedir. Demokrasiyi sadece prosedürlerden ibaret zanneden şaşkın liberaller, yakın bir gelecekte ADD, ÇYDD gibi sivil toplum kuruluşlarının zayıflaması durumunda İstanbul'dan üzerine ahkâm kestikleri ve çölleştirilmeye çalışılan Anadolu kentlerinde demokrasi kültüründen bihaber milyonların yetiştiğini fark ettiklerinde ne diyecekler çok merak ediyorum. Ama olsun, iyi ki ADD'ler hala var ve iyi ki Türkiye'nin çağdaş dünyadan ve demokratik değerlerden kopmaması adına milyonlarca destekçisiyle beraber hala faaliyet gösteriyorlar.

[iletisim@politikadergisi.com](mailto:iletisim@politikadergisi.com) [2]

Hayır

## Yorumlar

- [İç Siyasa](#) [3]
- [Toplumsal](#) [4]

**Kaynak URL (18/04/2024 - 21:59 tarihinde yazdırıldı):**

<https://www.politikadergisi.com/makale/turkiyede-cagdas-yasam-bicimine-sahip-olmak-ve-add-subelerinin-toplumsal-yasama-etkisi-uzerin>

**Bağlantılar:**

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/ozan-ormeci>
- [2] <mailto:iletisim@politikadergisi.com>
- [3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
- [4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>